

Ventspils laiku lokos latviešu rakstnieku redzējumā.

Neteikšu savus 725 vārdus Ventspilij, bet došu nelielu ieskatu, kuri no vārda māksliniekiem, rakstniekiem, attainojuši pilsētu savos darbos.

Dažādos laikos un vairākās valstīs tapuši desmit autoru piecpadsmit darbi, kuru centrā ir notikumi Ventspilī tuvākā vai tālākā pagātnē. Daiļliteratūrā vēsturiskie fakti savijušies ar rakstnieku fantāziju, lieliskā veidā atdzīvina vēsturiskas personas, no aizmirstības izceļ senus notikumus.

Vistālāk pagātnē aizved Laimdotas Sēles romāni „Spoguļa pārbaude”(1994), „Cērt zibens marmalē”(2010), „Septiņu rūnu kalns” (2014). Minētajās grāmatās pilsētu iespējams iepazīt no 14.gadsimta beigām līdz 17.gadsimta vidum. 17.gadsimtu jeb Kurzemes hercogistes laiku Ventspilī darbos „Asmens pret asmeni”(2005), „Pērles un pelni”(2009.; 2015) attēlo arī Guntars Tenne. Diezgan patālu no vēsturiskās īstenības, taču tomēr atpazīstama, pilsēta uzburta Annas Brigaderes stāstā „Lūcija Dunker” (1898). Iespaidus darbam autore guvusi Ventspilī 1870-to gadu otrajā pusē, dzīvojot dažus gadus māsas Līzes ģimenē. Herberts Dorbe romānā „Pie Ventas grīvas” (1973) stāsta par laiku mazliet pirms 20.gadsimta, par tā dēvēto Kartupeļu dumpi Ventspilī 1891.gada rudenī, kad Ventspils apriņķa policijas valdē ieradusies seši strādnieki ar priekšlikumu, ka policijai vajadzētu apturēt divu kuģu lādēšanu ar kartupeļiem, kurus nodomāts izvest uz ārzemēm, jo tāda izvešana var radīt Kurzemē badu līdzīgi kā Krievijā. 20.gadsimts bagāts nemieriem, diviem pasaules kariem. Tāds tas atspoguļots arī daiļliteratūrā. 1905. gada notikumi Ventspilī ieskicēti Kārļa Zvejnieka romānā „Nemiera negaisi” (1996), bet plašāk par tiem var uzzināt, izlasot Ernesta Aistara grāmatu „Gaismu sauca”(1980). Otrā pasaules kara notikumi raduši atbalsi Ingrīdas Vīksnas un Gunāra Priedes daiļradē. Ingrīdai Vīksnai ir romāns „Mums jābrien jūrā” (1951,1993), savukārt Gunāram Priedem - luga „Centrifūga” (1984). Gunārs Priede ar lugu „Centrifūga” lauž esošos stereotipus par Otrā pasaules kara atainošanu padomju mākslā, proti, viņš ir pirmais no Padomju Latvijas autoriem, kurš atklāti, cik nu 1984.gadā (pārbūves kursu uzsāk 1985.gadā) bija iespējams, minēja vēsturiskus faktus - Ventspilī un līdz ar to arī citur Kurzemē sabraukušos bēgļus, tanī skaitā kultūras darbiniekus, kuri drīz vien atstāja Latviju, lai dotos uz Zviedriju, tāpat Priede ir pirmais, kurš literatūrā min 1949. gada izsūtīšanu.

Visi minētie autori dzīvojuši Ventspilī īsāku vai garāku laika sprīdi, te pavadītais laiks dažādi ietekmējis viņu likteņus. Arvīds Grīgulis ir vienīgais, kurš darbu par notikumiem Ventspilī un apkārtnē Otrā pasaules kara beigu posmā „Kad lietūs un vēji sitas logā”(1965), radījis vien vadoties no dažādu arhīvu dokumentiem. A.Griguļa grāmata ekranizēta 1967.gadā.

Par 20.gadsimta piecdesmito gadu beigu Ventspili un zvejnieku dzīvi tajā raksta Dagnija Zigmonte. Viņas romāns „Jūras vērti”(1960) izdots vairākās citvalodās, 1974.gadā ekranizēts.

Tiktāl par un ap rakstnieku vārdiem par Ventspilī. Vēl jau savus vārdus pilsētai teikuši arī dzejnieki, taču par tiem citu reizi.